

مطالعه تاثیر کود فسفر و تراکم های مختلف کاشت بر عملکرد و صفات مورفوفیزیولوژیکی موسیر (*Allium altissimum* Regel.)

فاطمه محمدخانی^۱، محمد خیرخواه^۲، محمود قربانزاده نقاب^۲ و علیرضا دادخواه^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد زراعت، مجتمع آموزش عالی شیروان

۲- اعضای هیأت علمی، مجتمع آموزش عالی شیروان

Email: fatemeh.d369@yahoo.com

Email: khairkhah-m@ferdowsi.um.ac.ir

Email: ghorbanzadeh@ferdowsi.um.ac.ir

Email: dadkhah@ferdowsi.um.ac.ir

چکیده

موسیر (*Allium altissimum* Regel.) گیاهی دارویی، چند ساله که از محصولات فرعی مراتع و جنگل ها می باشد و در رویشگاه های طبیعی و مرتفع رشد می کند. با توجه به خودرو بودن این گیاه و احتمال مواجه شدن با کمبود عناصر غذایی و نیز استحصال از رویشگاه های طبیعی و انقراض آن، تعیین نیاز غذایی و تراکم مناسب گیاه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بدین جهت این تحقیق به منظور بررسی اثر سطوح مختلف کود فسفر و تراکم های مختلف کاشت بر عملکرد و زادآوری گیاه موسیر آزمایشی به صورت طرح فاکتوریل در قالب کاملاً تصادفی با سه تکرار در مزرعه تحقیقاتی مجتمع آموزش عالی شیروان در سال ۱۳۹۲ انجام شد. تیمارهای آزمایش شامل چهار سطح کود فسفر (۰، ۱۵۰، ۲۵۰، ۳۵۰) کیلوگرم در هکتار و تراکم در سه سطح (۲۰، ۳۰، ۴۰) بوته در متر مربع بودند. نتایج بدست آمده نشان داد که افزایش کود فسفر تاثیر معنی داری در افزایش عملکرد تر و خشک پیاز داشت. با افزایش تراکم عملکرد پیاز (خشک و تر) کاهش یافت. بیشترین عملکرد پیاز (خشک و تر) و نیز بیشترین عملکرد دانه نیز مربوط به سطح چهارم کود فسفر (۳۵۰ تن در هکتار) و سطح اول تراکم (۲۰ بوته در متر مربع) به ترتیب ۱۳۵۶/۹ و ۳۷۵/۴۶ و ۵۲/۷۹ گرم در متر مربع بدست آمد. قطر و وزن پیاز خواهری و مادری نیز با افزایش کود فسفر و کاهش تراکم افزایش یافت. همچنین بیشترین مقدار شاخص برداشت غده، ارتفاع گیاه، درصد تولید پیاز خواهری و وزن هزار دانه در تیمار چهارم فسفر و تیمار اول تراکم مشاهده شد. به طور کلی به نظر می رسد با کاهش تراکم و افزایش کود و در دسترس قرار گرفتن مواد غذایی بیشتر برای گیاه سبب افزایش زادآوری و عملکرد پیاز موسیر می شود.

واژه های کلیدی: موسیر، اهلی سازی، عملکرد پیاز، تراکم بوته، کود فسفر

مقدمه

از دیرباز، انسان وابسته به گیاهان دارویی بوده و از آن به عنوان منبع اصلی مواد شفابخش، به طور وسیعی استفاده می کردند تا آنکه پس از به بازار آمدن داروهای شیمیایی استفاده از مواد طبیعی مذکور به طور چشمگیری کاهش یافت. ولی در سال های اخیر، آشنایی علمی و بنیادی انسان با خواص و آثار مفید مواد دارویی طبیعی زمینه استفاده ی روزافزون از آنها را فراهم آورده است. به همین دلیل در عموم کشور های پیشرفته، مراکز تحقیقاتی خاص گیاهان دارویی تاسیس گشته است [۱]. گیاهان دارویی و معطر شامل گروه مهمی از گیاهان مورد بهره برداری انسان محسوب می شوند، در حال